

УДК 330.322:631.1

Гудзинський О.Д.

д.е.н., професор кафедри менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського
Національного університету біоресурсів і природокористування України

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. В статті розглядаються методологічні підходи до формування системи інвестиційного забезпечення стратегічного розвитку соціально – економічних утворень.

Annotation. It is established that the system formation of the investment ensuring of the agricultural enterprises strategic development should be carried out to the requirements of principles: systems, comprehensiveness, proactive adaptation and synergy.

It is established that the priority of the regional authority's activity should be functions of organization-informational, advisory direction. Innovation orientation information of biological, technical and technological nature should be announced in advance to the economic entities. The structure of staff number has to be changed. The tasks and the new features of regional economic administration have to be assigned on its basement at this stage of the implementation of strategic transformations. Among the objectives we have identified the following groups of them:

Methodological and advisory support toward the subjects of property and power in different areas and issues of social-economic systems' development;

- Prediction of regional socio-economic development as system integrity and diagnosis of 15 areas of life;
- Organizational and coordination support to the solving system-wide tasks in 30 areas process;
- Examinations and control-analysis ensuring (9 directions).

Постановка проблеми. Розвиток глобальних інтеграційних процесів формує нові виклики щодо стратегічного розвитку аграрного сектора економіки та її складових – сільськогосподарських підприємств. Основною проблемою є забезпечення конкурентоспроможності останніх в їх динамічного розвитку при взаємодії із суб'єктами зовнішнього середовища. Це потребує розробки нової парадигми формування системи інвестиційного забезпечення діяльності підприємств агропромислового комплексу в перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі інвестиційного забезпечення розвитку соціально – економічних систем присвячені наукові праці багатьох вчених, а саме: Лукінова І. І., Гуткевич С. О., Губського Б. В., Мазура А. Г., Кісіля М. І., Савчука В. К. та ін. Розкриті різні аспекти розв'язання названої проблеми, однак, в сучасних умовах розвитку ринкових відносин виникає об'єктивна необхідність нового підходу до формування механізмів інвестиційного забезпечення стратегічного розвитку аграрного сектора економіки та безпосередньо сільськогосподарських підприємств, як системної цілісності.

Мета. Обґрунтувати методологічні підходи до формування результативної системи інформаційного забезпечення стратегічного розвитку підприємств аграрного сектора економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах розвитку інтеграційних та глобальних процесів однією із важливих задач, які стоять перед суб'єктами господарювання, є забезпечення їх динамічного функціонування та конкурентоспроможності у взаємовідносинах між конкурентами в обраному сегменті ринку. Реалізація такої задачі можлива за умов формування потенціалу адекватного напрямом та темпам сталого стратегічно-інноваційного розвитку підприємств аграрного сектора економіки. Формуванню потенціалу підприємств, адекватного названим вимогам, повинна передувати система стратегічних пріоритетів.

Система стратегічних пріоритетів не є однозначно сформованою в структурному плані як цілісність, а динамічно-розвиваючою разом із змінами зовнішнього та внутрішньосистемного середовищ. При цьому, кількісні і якісні параметри системи стратегічних пріоритетів визначатимуться: життєвими циклами організації; типами по-

ведінки підприємств та станом їх економічного розвитку; рівнем сформованості потенціалу можливостей; станом розвитку ринку попиту; рівнем розвитку продовольчого, фінансового, матеріально-ресурсного ринків; рівнем насиченості та доступності світового продовольчого ринку; стратегічними напрямками розвитку підприємств; наявністю проблем соціального, екологічного та економічного розвитку соціально-економічних систем тощо.

Сформована система стратегічних пріоритетів з урахуванням названих факторів виступатиме як об'єкт інвестиційного забезпечення. При такому підході підвищуватиметься рівень обґрунтованості цільової спрямованості системи інвестиційного забезпечення підприємницьких структур. Однак кінцева результативність названої системи та її потенціалу може бути низькою із-за неефективного управління інвестиційними ресурсами в логічній схемі взаємодій (рис. 1).

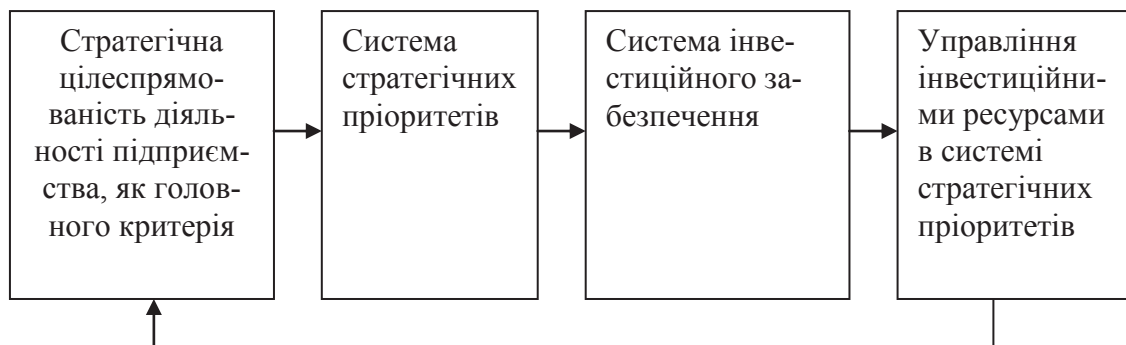

Рис. 1. Фрагмент логічної взаємодії в системі управління інвестиційними ресурсами.

Інвестиційні ресурси підприємств за кількісними і структурними параметрами не є однозначними. Їх обсяги і структура визначаються: стратегіями інноваційного розвитку підприємств залежно від порядків інновацій та рівня їх економічного розвитку як соціально-економічних систем; потребами гармонійного розвитку господарюючих структур при розв'язанні задач екологічного, соціального та економічного спрямування; широтою та глибиною проведення системних змін в умовах здійснення стратегічних трансформаційних перетворень; обраними загальними стратегіями розвитку підприємств – розширення географічних сегментів ринку у внутрішньому середовищі і зовнішньому – при розширенні портфеля продуктивних стратегій експортної орієнтації; розвитком горизонтальної та вертикальної інтеграції; наявно-сформованим ресурсним потенціалом та рівнем його адекватності до нових задач стратегічного розвитку підприємств; можливостями формування корпоративного інвестиційного потенціалу від участі підприємств в капіталі; можливостями

ми інвестиційного ринку в системі інвестиційних потреб та інвестиційних пропозицій.

На обсяги потреби в інвестиціях також впливають: кон'юнктура інвестиційного ринку; інвестиційна політика; рівень розвитку глобальних міжнародних зв'язків; регіональна політика та програми інноваційного, стратегічного сталого розвитку регіону як системної цілісності. Можливості інвестиційного забезпечення як регіонального розвитку та безпосередньо сільськогосподарських підприємств повинні формуватися за рахунок:

внутрішньо системних можливостей сільськогосподарських підприємств; розвитку корпоративних відносин за рахунок участі в капіталі; переорієнтацією діяльності банківської системи в бік посилення зв'язку з господарюючими суб'єктами виробничого спрямування АПК шляхом розширення участі в реалізації програм;

створенні агропромислово-фінансових груп (АПФГ);

іноземних інвестицій; створення венчурних фондів; розвитку системних лізингових відносин; бюджетних коштів;

механізмів державної гарантованої підтримки та ін.

Названі можливості ресурсного забезпечення розширеного відтворення в інноваційно-стратегічному розвитку сільськогосподарських підприємств на регіональному рівні повинні виступати як цілісна система. Це потребує розробки нової парадигми формування організаційно-виробничих та владних відносин між суб'єктами діяльності на регіональному рівні, включаючи і регіональні органи управління. Повинні змінюватися і наповнюватися новим змістом функціональні обов'язки районних органів управління. Виникає об'єктивна необхідність в розробці теоретичних положень «дистанції влади». Пріоритетними в діяльності регіональної влади повинні бути функції організаційно-інформаційного, консультативного спрямування. Інформація інноваційного спрямування біологічного, техніко-технологічного характеру повинна завчасно доводитися до суб'єктів господарювання. Повинна змінюватися і структура штатної

чисельності. В її основу, на даному етапі здійснення стратегічних трансформаційних перетворень, повинні бути покладені задачі і нові функції регіональних господарських органів управління. Серед задач нами виділені такі їх групи:

методичне та консультативне забезпечення суб'єктів власності і влади з різних напрямів та проблем розвитку соціально-економічних систем;

прогнозування регіонального соціально-економічного розвитку як системної цілісності та діагностики систем за 15 напрямками життєдіяльності;

організаційне і координаційне забезпечення процесу розв'язання загальносистемних завдань за 30 напрямками;

експертизи та контрольно-аналітичного забезпечення (9 напрямів).

Загальну чисельність спеціалістів регіонального господарського органу управління функціонального забезпечення рекомендуємо здійснювати за формулами (1):

Спеціалісти служби функціонального забезпечення соціально-економічного регіонального розвитку	Формула для визначення штатної чисельності фахівців функціонального забезпечення
Прогнозування соціально-економічного розвитку та діагностики систем	$Ч = 1,25 + 0,074Н$
Систематизації інформації з питань НТП	$Ч = 1,08 + 0,03Н$
Вивчення, формування і прогнозування ринку	$Ч = 0,45 + 0,056Н$
Екологоагрономічна служба	$Ч = 0,55 + 0,06Н$
Організаційно-консультативного забезпечення суб'єктів господарювання	$Ч = 1,0 + 0,03Н$
Юридичного забезпечення	$Ч = 0,26 + 0,1Н$
Кадрового забезпечення	$Ч = 0,37 + 0,05Н$

Н – кількість господарств.

Зміна функціональної структури в діяльності регіональних органів управління, спрямованої на скорочення дистанції влади, сприятиме консолідації суб'єктів підприємницької діяльності з регіональним господарським керівним центром, що ляже в основу формування передумов забезпечення сталого стратегічного розвитку аграрного сектора економіки як системної цілісності та безпосередньо виробничих підприємницьких структур шляхом: розробки і реалізації програм; підвищення рівня регіональної інноваційно-інвестиційної привабливості; пошу-

ку потенційних можливостей ресурсного забезпечення суб'єктів діяльності та підвищення їх стратегічного інвестиційного рівня; розробки регіональної інвестиційної політики, стратегічних цілей інвестиційної діяльності.

Перехід на консолідовану систему управління регіональним стратегічним розвитком аграрної економіки з гармонійним співвідношенням участі в ньому підприємницьких структур різних організаційно-правових форм та форм власності підвищить рівень цільової спрямованості в їх діяльності, роз-

витку інституціонального та інвестиційного партнерства в системі АПК. Така позиція підтримується багатьма науковцями. Зокрема А. Г. Мазур, С. В. Козловський та Ю. В. Герасименко виділяють такі суб'єкти інвестиційних відносин в АПК як: підприємницькі структури, приватні інвестори, фінансові інституції, господарства населення та органи регіонального управління [5].

Названий напрям комплексного підходу до формування управління інвестиційною діяльністю одержав розвитку в працях автора даної статті, які чітко визначили критерії: цільова спрямованість інвестиційних зрушень; концепція інвестиційного розвитку регіону; інвестиційні стратегії; цілі і задачі інвестиційного розвитку регіону; суб'єкти і

об'єкти інвестиційного процесу; інвестиційний потенціал регіону; кадрове забезпечення; інноваційне забезпечення [3].

При такому підході загальна цільова спрямованість та інвестиційна стратегія регіонального розвитку АПК виступатиме як орієнтир для обґрунтування загальної стратегії розвитку підприємницьких структур та їх інвестиційної стратегії.

Висновки. На основі проведених нами досліджень, ми прийшли до висновку, що формування системи інвестиційного забезпечення стратегічного розвитку сільськогосподарських підприємств повинна здійснюватися на вимогах принципів: системності, комплексності, упереджувальної адаптованості та синергетичності.

Література.

1. Гудзинський О.Д. Система менеджменту інституціональної трансформації економіки України (теоретико-методологічний аспект): колективна монографія / [О. Д. Гудзинський, С. М. Судомир, Ю. С. Гудзинська та ін.]; за заг. ред. О. Д. Гудзинського – К. : ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2012. – 771 с.
2. Гудзинський О. Д. Рекомендації по формуванню системи управління районним агропромисловим комплексом / О. Д. Гудзинський, Й. С. Завадський, В. К. Савчук. – К.: Редакційно – видавничий відділ УДАУ, 1994. – 20 с.
3. Гудзинський О. Д. Організаційно-управлінські проблеми трансформаційної економіки та механізми їх розв'язання / О. Д. Гудзинський, Н. М. Сіренко // Система менеджменту в умовах інституційно-структурної трансформації економіки України: Зб. наук. пр. – К.: ІПК ДСЗУ, 2006. – С.35 – 42.
4. Мазур А. Г. Управління регіональними інвестиційними процесами в агропромисловому комплексі / А. Г. Мазур, С. В. Козловський, Ю. В. Герасименко: монографія. – Вінниця: «Глобус - Прес», 2008. – 208 с.